

A co by było, gdyby GUS przestał realizować spisy powszechne?

Wiecie, że to właśnie w spisach powszechnych ludności i mieszkań, realizowanych co 10 lat, zbierane są informacje o miejscu zamieszkania (nie zameldowania), informacje o wieku danej osoby czy jej statusie na rynku pracy? Te podstawowe informacje na temat ludności stanowią dla Głównego Urzędu Statystycznego jedno z najważniejszych danych.

Aby przybliżyć skalę wykorzystania danych przez inne resorty, administrację samorządową czy biznes poniżej prezentujemy przykłady wykorzystania naszych statystyk.

Przyjrzyjmy się zatem poszczególnym ministerstwom, instytucjom i innym podmiotom, które **na wynikach spisów opierają swoje decyzje** i strategiczne plany rozwojowe.

1. **Ministerstwo Finansów** oblicza kwoty dotacji dla poszczególnych gmin według liczebności populacji. Musi znać stan i strukturę ludności oraz rozkład przestrzenny populacji.
2. Statystyki przygotowywane przez GUS są wyznacznikami dla tworzenia budżetu jednostek **samorządu terytorialnego**.
3. Ponadto wspierają one działania analityczne realizowane przez **Narodowy Bank Polski** określające sytuację w sferze stabilności finansowej kraju.
4. **Ministerstwo Edukacji Narodowej** kształtuje politykę w zakresie oświaty bazując na strukturze demograficznej ludności, liczbie i wieku dzieci.
5. **Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju** planuje zagospodarowanie przestrzenne regionu, znając strukturę wiekową, zawodową, itp. ludności.
6. **Ministerstwo Zdrowia** planuje środki na ochronę zdrowia w poszczególnych regionach Polski.
7. **Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi** planuje politykę żywnościową w oparciu o dane nt. pogłowia i struktury terytorialnej zwierząt gospodarskich w chowie oraz trendów w hodowli tych zwierząt, a także struktury zasiewów upraw rolnych. Dane dla poziomu gmin umożliwiają realizację programów i strategii krajowych w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich.
8. **Minister właściwy ds. budownictwa** realizuje zadania państwa polegające na zaspokojeniu potrzeby mieszkalnictwa, co jest zapisane w Narodowym Programie Mieszkaniowym (NPM). Do celów NPM należą: poprawa warunków mieszkaniowych społeczeństwa, stan techniczny zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie efektywności energetycznej, a także zwiększenie dostępu do mieszkań dla osób o dochodach uniemożliwiających obecnie nabycie lub wynajęcie mieszkania na zasadach komercyjnych.
9. **Gminy wiejskie** korzystają z wyników spisów w zakresie obliczania wskaźników zwodociągowania i skanalizowania, stanowiących jedno z kryteriów przyznawania im pomocy finansowej na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa”.
10. **Przedsiębiorcy** sporządzają biznes plany na podstawie informacji, których podstawą są wyniki spisów powszechnych. Ponadto ci, którzy ubiegają się o dotacje z funduszy europejskich w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), wykorzystują informacje statystyczne konieczne do złożenia wniosków i sporządzenia studiów wykonalności projektów.
11. **Inwestorzy polscy i zagraniczni** poszukują nowych rynków dla rozwoju firm. W tym celu analizują szczegółowo dane statystyczne pochodzące ze spisów na poziomie lokalnym. Chcą się przekonać, czy w poszczególnych regionach pozyskają odpowiednią kadrę pracowników.

12. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań jest jedynym rzetelnym i pełnym badaniem badającym **strukturę wyznaniową i etniczną** kraju. Dzięki niemu można trafnie oszacować liczebność diaspor wyznaniowych oraz mniejszości etnicznych i narodowych zamieszkujących terytorium RP, jak też tworzyć programy wsparcia wychodzących naprzeciw potrzebom niniejszych grup.
13. **Główny Urząd Statystyczny** również wykorzystuje wyniki spisów powszechnych. Na ich podstawie opracowuje bilanse stanu i struktury ludności w okresach między spisowych. Na podstawie spisów powszechnych aktualizowany jest wykaz podmiotów podlegających obserwacji statystycznej, stanowiący jednocześnie **operat do badań reprezentacyjnych**. Dzięki temu, przy losowaniu próby badania, skutkuje ona wysoką jakością wyników badań i szacunków wyprowadzonych na jej podstawie.
14. **Polska jako członek Unii Europejskiej** korzysta z dotacji unijnych, które przyznawane są m.in. w oparciu o wielkość kraju i liczebność mieszkańców, określoną wynikami ostatniego spisu.
15. Liczba miejsc w **Parlamencie Europejskim** związana jest z wielkością populacji, zgodnie z zasadą proporcjonalnej reprezentacji.

GUS jest częścią międzynarodowej społeczności statystyków. Jesteśmy dumni z naszych osiągnięć krajowych i chcemy je nadal rozwijać. Przeprowadzanie spisów wpływa korzystnie na postrzeganie Polski na arenie międzynarodowej jako kraju wiarygodnego, o dużym znaczeniu.

Po realizacji spisów w latach 2010/2011 Polska weszła do ścisłego grona krajów uważanych za przodujące w dziedzinie produkcji oficjalnych statystyk.

W 2020 r. polska statystyka publiczna uplasowała się na **2. miejscu na świecie**, a pośród państw Europy Wschodniej na 1. miejscu, w **prestiżowym rankingu Open Data Inventory (ODIN)**, który ocenia zakres (kompletność) i otwartość danych na stronach internetowych krajowych urzędów statystycznych.